

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IV. Ad hæc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

SUMMARIUM.

1. *Hac talia pia loca subsunt Episcopo, in cuius diocesi existunt, nisi exempta ostendantur, ita ut fundatam habeat super his iuris dictionem Episcopus.*
2. *Et hinc curare etiam debet Episcopus, ut bona talis loci pij ad usum fundationi convenientem applicentur.*

Notandum primum. Xenodochia & omnia loca pia, atque Ecclesie subsunt Episcopo, si in diocesi existant, nisi ostendantur exempta: sive, ut aliter dicam, super omnibus monasterijs, Ecclesijs, & pijs locis in diocesi positus, fundata est iurisdictio Episcopi, donec exemptio ostendatur. Ita sumitur ex hoc *c. 6. & 7. hoc tit. c. Abbatibus 16. causa 18. q. 2.* & allegato hoc textu docet *Azor t. 1. l. 12. c. 19. q. ult.* Sermo autem est de Xenodochijs, quae inter loca pia numerantur, si videlicet cum Episcopi auctoritate erecta, aut ejus cura commissa fuerint, juxta *c. sequens*, & videri potest *Clem. quia hoc tit.* Interim nihil obstat, quominus Dominus saecularis hospitale edificare possit, idque suae & haeredum, vel successorum curae, & dispositioni subijcere. Addit *Innoc. & And. c. sequente*, quod etiam oratorium hospitali adungere possint, sed non ita, ut sacrificium Missae in eo celebrare liceat absque auctoritate Episcopi. Quod si hospitali Ecclesia, seu Capella adjuncta sit, cum Altari, & presbytero, & habeat campanam ad vocandum populum, signum hoc est, esse locum sacrum, secundum Gloss. in *cir. Clement. §. finali verb. Altare, Barb. in c. sequente in fine.*

2. Notandum secundum. Episcopus curare debet, ut res & bona Xenodochij, alteriusque pij loci, ad eum usum pium perveniant, ad quem à fidelibus fundata, & destinata sunt, neque ipsemet aliquid sibi ex sacris locis mendicare debet, vel appropriare, nisi quod jure concessum est *c. conquerense 16. de off. Ord. c. cognovimus causa 12. q. 2.* quibus in locis statuitur, de Ecclesijs Dicecesanibus, quod Episcopus ultra jura antiquitus

consueti nihil ab illis, earumque Redibus exigere possit.

Attendi etiam debet ad litteras fundationis & consuetudinem diuturnam, ut intelligatur, quisnam res, & bona Xenodochij temporalia administrare debeat; cum enim in tit. spirituali non sint fundata, sicut praebeata Clericales, ideo eorum bonorum administratio in Laicos cadere potest.

CAPITULUM IV.

Adhuc.

PARAPHRASIS.

Quaeritum fuit ex Urb. IV. num. Domus hospitalis in saecularem domum mutari possit? Respondet, si domus ad usum hospitalitatis, pauperumque provocationem, prout moris est, cum Episcopi auctoritate destinata fuit, & ideo locus religiosus, non debet amplius mundanis usus deputari, quemadmodum hoc ipsum de vestibus, & vasis, ligneis, aliisque utensilibus, ad cultum Divinum ab Episcopo deputatis, antiqua Ecclesiae consuetudo indubie observat, & SS. Patrum Canones edocent.

SUMMARIUM.

1. *Hospitale non efficitur locus Religiosus, nisi publica auctoritate Episcopi constructum sit.*
2. *Et hinc, si sine auctoritate Episcopi constructum sit, liberè potest deijri, & in alium usum converti.*
3. *Ita tamen, ut templi utensilia, tamen benedictionem non habeant, ad usum profanum adhiberi non debeant.*

Notandum primò. Hospitale non efficitur locus religiosus, seu sacrum, nisi publica Episcopi auctoritate constructum sit. Rationem dat Gloss. *v. auctoritate, Innoc. & alij*, quia persona privata locum sacrum facere non potest, lege in *causa 1. §. sacra res L. sacra q. ff. de rerum div. quam ob rem bene monet Gloss. in *c. Ecclesiastico v. si terram, causa 13. q. 2.**

hic n. 1. in Canonico foro non servari, cum neque verum sit, quod docuit *I.C. in l. 2. cod. de relig. &c.* locum religiosum & sacrum fieri, ita ut vendi non possit, eo solum, quia corpus hominis mortui illatum est, vel in eo sepultum manet.

² Notandum secundò. Hospitale, quod sine Episcopi auctoritate erectum est, destrui, vel in alium usum liberè converti potest. Ita sumitur ex hoc *c.* per sensum contrarium, & docuit *Abbas hic n. 3. Gloss. in Clement. quia S. ult. verb. altare hoc sit.* Id verò sic intelligi debet, si aliquis domum ad suscipiendos pauperes, & peregrinos destinârit, absque foundationis obligatione, quòd revocare, & immutare possit; secus autem, si hospitale fundavit, seque donatione inter vivos facta ei obligavit: si verò fundatio per modum dispositionis mortis causâ facta fuit, & ante mortem revocata non fuit, hæres implere cogitur, & ad id Episcopus compellere potest, cum sit causâ pia, tamen si hospitale sine Episcopi auctoritate constitutum sit, & ideò locus sacer non censetur.

³ Notandum tertio. Templi utensilia, tamen si benedictionem non habeant, ad usum profanum adhiberi nunquam debent *c. ligna 38. & c. sequente dist. 1. de consecratione.* est enim regula generalis *51. in 6. semel Deo dicatum non est ad humanos usus transferendum ulterius*: quare nec monasteria, cum inter sacra loca numerentur, in Laicorum habitacula, seu domos privatas, seu non religiosas converti possunt. *c. qua semel 4. & c. sequente causa 19. q. 3.* Idem igitur in hoc *c.* deciditur de hospitali, si Episcopi auctoritate erectum, ideòque sacer locus sit, non posse amplius in domum profanam mutari, aut usibus profanis applicari. Id verò non rectè docuit *hic Abbas n. 5.* eos malè agere, qui vestes pretiosas, v. g. nuptiales, Ecclesiæ donant, ut exinde casulæ, & vestes sacræ conficiantur, cum id nullo jure prohibi tum sit, & per se sit opus pium, & nullâ circumstantiâ deonestetur, quandoquidem dedicatio ad pium usum, super-

veniens benedictio, ex profano sacrum, & religiosum efficit.

CAPITULUM V.

Inter quatuor.

PARAPHRASIS.

Ex Innoc. III. quæsit Patriarcha Constantinop. num monasteria mutari possint in Collegia Canoniorum secularium. Respondet Papa, quamdiu monasteria per Religiosos ordinata possunt manere, non sunt transferenda ad Clericos seculares; sed si regulares defuerint, quòd in eorum defectum monasteria per Clericos seculares ordinari possint.

SUMMARIUM.

Episcopo non est concessum monasteria transferre ad seculares Clericos, quamdiu per regulares ordinata manere possunt.

Notandum. Episcopo non est concessum, monasteria, in quibus Religiosi sunt, transferre ad Clericos seculares, quamdiu ea per regulares ordinata manere possunt. Ita intellexit *Gloss. & Abbas hic*, nam uti ex integra lectione apparet in monasterijs, erant Religiosi aliqui, sed non sufficiente numero, aut qualitate, ita, ut ea reformatione indigerent, quam Patriarcha facere volebat per Canonicos seculares: hoc itaque in casu reformationem, & ordinationem Episcopus facere debet per Religiosos ejusdem monasterij, si fieri possit; in defectum eorum advocandi sunt Religiosi ex alijs ejusdem Ordinis monasterijs, prout habetur *in c. relatum 7. ne Clerici vel Monachi* propterea quòd Episcopus, seclusâ necessitate, statum Ecclesiæ mutare non possit. Sin autem per ejusdem Ordinis Religiosos reformatio institui non possit, tunc ijs, qui in monasterio sunt, alibi collocatis, ordinatio fieri debet per alios Religiosos. Sin denique necessitas postulet, quia per regulares, sive ejusdem, sive alterius Ordinis